

СОНЯШНИК ВІД «ЛІМАГРЕЙН»

ПРАЦЮЄ НА ВАШ ПРИБУТОК

Микола Романенко, кандидат сільськогосподарських наук,
регіональний представник ТОВ «Лімагрейн Україна»

В Україні соняшник є однією з провідних олійних культур. В останні роки соняшником засівається біля 4 млн га, валове виробництво культури становить 6,3-6,5 млн т. Міцні позиції соняшнику в українському агробізнесі пояснюються насамперед його високою конкурентоздатністю. Попит і ціни на соняшник з року в рік лишаються стабільно високими. Розрахунки показують, що за середньої урожайності 1,5 т/га господарства одержують біля 2,7 тис. грн/га прибутку. Агрофірми, які застосовують сучасні високопродуктивні гібриди та високі агротехнології на великих площах, одержують удвічі вищу врожайність і, відповідно, вищі прибутки.

Основні площі для виробництва соняшнику традиційно зосереджені в південних та південно-східних областях України. Зокрема, по 500-520 тис. га сіють у Запорізькій і Дніпропетровській областях; по 300-390 тис. га – у Кіровоградській, Донецькій, Харківській, Миколаївській, Луганській; по 200-260 тис. га – у Херсонській, Полтавській та Одеській. Вирощування соняшнику в зазначених областях цілком обґрунтоване з точки зору раціонального використання біокліматичного потенціалу зони, кращої пристосованості культури до екстремальних умов, зокрема посухи та високих температур. Порівняно з озимим ріпаком вирощування соняшнику в зазначених регіонах дозволяє уникнути низки ризиків, зокрема тих, що стосуються одержання нормальних сходів і оптимальної конструкції посівів на початкових фазах, від яких залежить майбутня продуктивна модель посіву, адже умови зволоження ґрунту весною завжди кращі, ніж у кінці літа. У випадку з соняшником повністю відпадають ризики, пов'язані з перезимівлею, які для деяких культур, наприклад для ріпаку, є визначальними.

У зоні Лісостепу, особливо в північній та західній його частині, наведені вище ризики є значно меншими. Проте, як свідчить статистика, інтерес до соняшнику в цих регіонах зростає. Порівняно з 2009-м у 2010 році площі посіву соняшнику

в Чернігівській, Житомирській, Рівненській, Хмельницькій, Тернопільській, Чернівецькій, Івано-Франківській, Вінницькій, Київській та Сумській областях збільшилися в 1,3-2 рази. У північному та західному Лісостепу головним лімітуючим фактором при вирощуванні соняшнику є тепло. Тому технологія його вирощування має бути спрямована насамперед на максимальне використання ресурсів тепла. В цьому плані особливо важливо підібрати толерантні щодо температурних стресів гібриди, які здатні за умов обмеженого теплозабезпечення сформувати високий урожай.

Покажемо досвід вирощування соняшнику в ТОВ «Візит», яке знаходиться у північній частині Вінницької області. Керівник господарства Микола Васильович Юрчишин говорить, що соняшник є однією з провідних культур у господарстві. Щорічно під соняшник тут відводиться біля 2000 га, або близько 10% в структурі посівних площ. Валове виробництво складає 5-6 тис. т. В останні роки у господарстві використовують гібриди і насіння провідних селекційних установ Європи, зокрема компанії «Лімагрейн».

Основні попередники соняшнику в господарстві – кукурудза та зернові колосові культури. Соняшник дає кращі врожаї у разі розміщення його після озимої пшениці. Врожайність соняшнику в цьому випадку на 3-5 ц/га вища, ніж після кукурудзи. На думку заступника директора з виробництва Олега Дмитровича Загребельного, така різниця пояснюється насамперед тим, що після озимої пшениці порівняно з кукурудзою складаються значно кращі умови для якісної і вчасної підготовки ґрунту, забезпечується оптимальний водний режим для наступного соняшнику.

У господарстві з успіхом застосовують енергоощадні консервуючі технології основного обробітку ґрунту з використанням дискових знарядь, які дозволяють оперативніше обробляти ґрунт на глибину до 20 см. Якщо дозволяє час і можливість, пізно восени площі чизелюють на

глибину до 30-35 см. За рахунок цього вдається добре зрихлити орний шар ґрунту, знищити плужну «підшову» і таким чином створити сприятливі умови для накопичення вологи, мобілізації елементів живлення та подальшого росту і розвитку кореневої системи і рослини соняшника в цілому.

Олег Дмитрович Загребельний, заступник директора з виробництва

З метою волого- та енергозбереження якісно підготовлені з осені площі в господарстві весною не обробляють. Як тільки дозволяє фізичний стан ґрунту, приступають до сівби соняшнику. При цьому використовують сівалку Массей Фергюсон 555, яка забезпечує якісний прями́й посів

на глибину до 5 см, а також локально вносить мінеральні добрива – 2-3 ц/га нітроамофоски або до 1,5-2 ц/га аміачної селітри. Норму висіву розраховують так, щоб мати на період збирання густоту рослин у межах 55-60 тис./га. Олег Дмитрович вважає, що технологія сівби тісно пов'язана з підготовкою ґрунту восени і повинна бути спрямована на одержання ранніх і обов'язково дружних сходів, це є основою подальшого синхронного розвитку рослин і формування гомогенного за вологістю врожаю зерна. Проте досягнути цієї мети лише за рахунок технології не завжди вдається. На тверде переконання спеціаліста, в основі цього питання лежить правильний підбір гібрида з відповідною якістю насіння.

Як показує досвід останніх років ТОВ «Візит», використання ранньостиглого гібрида ЛГ 5412 селекції «Лімагрейн» у поєднанні з наведеними вище технологічними елементами забезпечує нормальну продуктивну конструкцію і одержання 3-3,5 т/га насіння соняшнику. Показовим у цьому плані є 2010 рік, коли скрізь спостерігалася масова різноярусність посівів соняшнику. Порівняно з іншими гібридами, які висівалися в господарстві, лише ЛГ 5412 був вирівняний і забезпечив синхронне і рівномірне дозрівання. За рахунок цього вдалося

уникнути висипання насіння з кошиків і зберегти щонайменше 0,5 т/га урожаю. У цілому на площі 700 га зазначений гібрид забезпечив урожайність 2,7 т/га. На окремих площах його урожайність сягала 3,5 т/га.

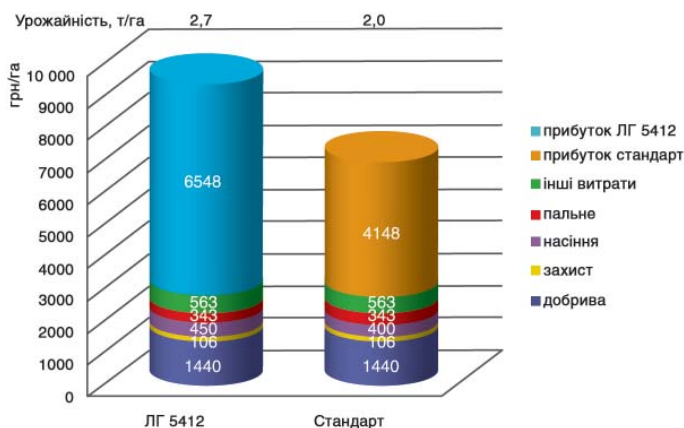
Тому, на глибоке переконання Олега Дмитровича Загребельного, не варто економити на насінні. Добре адаптований до місцевих умов гібрид з відповідною якістю насіння завжди виправдає ваші сподівання. Про це переконливо свідчить досвід ТОВ «Візит». Практика і розрахунки показують, що в умовах року завдяки наведеним вище властивостям гібрид ЛГ 5412 забезпечив урожайність на 0,7 т/га вищу порівняно з іншими гібридами. При рівності всіх інших витрат економічні показники виявилися на кілька порядків вищими. Загальний економічний ефект становить 2400 грн/га, або 1,7 млн грн на площі 700 га.

У зв'язку з дефіцитом попередників під озиму пшеницю частину площ у господарстві доводиться засівати по нетрадиційних культурах, зокрема по соняшнику. Тому дуже важливо зібрати його швидко та в ранні терміни, щоб встигнути підготувати ґрунт і посіяти озимину в оптимальні строки. «Це завдання нам вдалося успішно вирішити, – розповідає Олег Дмитрович, – впровадивши гібрид ЛГ 5412. Завдяки його ранньостиглості та синхронного дозрівання насіння вдалося зібрати урожай до 15 вересня, відразу розпочати підготовку ґрунту і сівбу озимої пшениці. Всю площу (700 га), на якій був розміщений соняшник ЛГ 5412, до кінця першої декади жовтня засіяли озимою пшеницею і одержали чудові сходи. В зиму пшениця входить у фазі кущіння. На квадратному метрі нараховується понад 800 стебел, що вселяє надію на гарну перспективу.

Дружні сходи пшениці ТОВ «Візит»

Спеціалісти господарства ведуть постійний пошук нових технологічних рішень, удосконалюють наявні елементи. Зокрема, актуальним для господарства є питання вдосконалення захисту соняшнику від бур'янів. Поки що традиційно в господарстві застосовують препарати на основі ацетохлору шляхом їх внесення до появи сходів. Система досить непогано працює, проте має і недоліки. Зокрема, не дозволяє контролювати багаторічні бур'яни, за умов дефіциту вологи в ґрунті її ефективність знижується, а в разі екстремальних погодних умов проявляється фітотоксична дія, що ми й спостерігали в господарстві весною нинішнього року. Тому в наступному році плануємо частину площ засіяти гібридами компанії «Лімагрейн», що мають генетичну стійкість до гербіциду Євролайтнінг. Очевидно, це буде гібрид ЛГ 5654КЛ або ЛГ 5658КЛ. [E]

Ефективність вирощування соняшнику в ТОВ «Візит», Хмельницький р-н, Вінницька обл., 2010 р.